

mutta 1775 tehdyn selvityksen mukaan talonpojan asetehdaalle tekemän veron arvo oli 1348 hopearuplaa, vaikka tehtävä vero olisi saanut olla vain 775 hopearuplaa. Talonpojat tekivät valituksen asiasta. Siihen aikaan UK:n pitäjistä piti 200:n "sielun" suorittaa veropäivätöitä asetehdaalle. 1811 tiukkeni tehtaan päivyty vaatimukset kun sotaministeriö määräsi, että koko UK:n rahvas, 800 "sielua", oli velvollisia suorittamaan päivytytöitä asetehdaalle, koska tehdas hyödytti yhtäpaljon Suomea kuin valtakunnan muitakin provinssseja.

Määräysten mukaan työ rajoittui halonhakuuseen 15.2.-29.4. välisenä aikana, sulaton tarvitsemiin raaka-aineiden kuljetuksiin rekikelillä sekä sulkujen korjaukseen. Todellisuudessa talonpojat joutuivat hiilien, tukkien, lumen, soran, ruoka- ja ammustarvikkeiden sekä postin kuljetuksiin, kanavien puhdistuksiin, metsänperkauksiin, käymälöiden tyhjennyksiin ja maataloustöihin. Erityisen raskasta oli työ vaskisavotan, eli kuparisulattamon ankarassa kuumuudessa.

Pitkät matkat päivytytöihin tehtaalalle oli hankala ja kallias rasite talonpojille ja päivytytöiden teettäminen parhaaseen rahdinajo aikaan haittasi heidän ansiomahdollisuuksiaan. Talonpoikia sapetti myös tehtaan asettama heidän omien metsiensä käyttökielto, - koskien myös Hämeenkylää -, vaikka he maksoivat niistä veroa. Tarvitessaan puuta, he joutuivat "varastamaan" omasta metsästään. Vuonna 1826 ministerivaltiosihteeri Rehbinderin kenraalikuvernöörille lähettämän selvityksen mukaan tehtaalalla olisi oikeus vain KJ:n kylän Suurjoen itäpuolella oleviin metsiin, samoin KS:län, Liikolan ja Sykiälän metsiin.

11.5.1863 Suomen Senaatti teki ehdotuksen donaatioiden lunastamisesta Suomen valtiolle, jolta talonpojat saisivat lunastaa tilansa takaisin itselleen. Donaatiokaupat donataarien kanssa alkoivat 1871. Valtio joutui käyttämään 17 miljoonaa mk, jolla lunastettiin 100 000 talonpoikaa vapaaksi.

Vuonna 1874 suostui Siestarjoen asetehdas luopumaan päivytytöistä ja talonpoikien metsistä, johonka päättyi UK:n talonpoikien lahjoitusmaa-aika.

Erottamisuhka:

UK:n ja KN:n kohtalo oli veitsenterällä, kun Venäjän tykistöhallitus halusi liittää ne Venäjään Siestarjoella sijaitsevan asetehdaan tarpeiden tähden, - olisivat siten saaneet lahjoitusmaatalonpoikien aseman muutettua maaorjiksi -, mutta asia ratkesi rajansiirrolla asetehdaan kohdalla. KN:sta lohkaistiin tehtaan alue Venäjälle ja Rajajoen kulkua muutettiin sekä työvoiman saanti hoidettiin asetusteitse. Edellämäinitut tapahtivat 1820- luvulla.

25.8.1911 Venäjän ministerineuvosto teki päätöksen UK:n ja KN:n pitäjien irrottamiseksi Suomesta, liitettäväksi Venäjään Pietarin kuvernementtiin. Kannaksen väestön vastustaessa hanketta syntyi voimakas kansanliike, jolloin rajanmuutossuunnitelmista luovuttiin ja 1914 alkanut I maailmansota hautasi irrottamisasian. Pitäjien irrottamista vastustavalle kansanliikkeelle runoili Eino Leino seuraavan iskulauserunon:

Karjalan Kannas on vaikea paikka,
 Karjalan Kannas on kunniapaikka,
 taistella Euroopan silmien alla,
 vastata sortohon vapautumalla,
 kilpenä torjua, kalpana kestää,
 Uusikirkko seisoo, Kivennapa kestää,
 Metsäpirtti auttaa, Rautu on rautaa,
 vielä ei kaiveta Karjalan hautaa,
 Karjalan Kannas on teidän,
 Karjalan Kannas on meidän.